№ 48 Մարտի 22 (Ապրիլի 3) 1880 Մարտի 22 (Ապրիլի 3) № 48

ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կէս տարվանը 6 ռուբլի։
Առանձին համարները 5 կոպէկով։

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ։

Ոտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի
Тифлисъ. Редакція „Мшакъ“

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Ռացի կիրակի և տոն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով։

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Այդ ենք սպասում։—Ներքին տեսութիւն։ Գանի մի խօսք էժան կրեդիտի մասին։ Նամակ Ախալցխայից։ Նամակ Ախալքալաքից։ Նամակ Ելիսաւետպոլից։ Նամակ Երևանից։ Նամակ Գանձակից։ Նամակ Խմբագրին։ Նամակ Խմբագրին։ Նամակ Խմբագրին։ Ներքին լուրեր։—Արտաքին տեսութիւն։ Պարսկաստան։ Ռուսաստանի և Չինաստանի յարաբերութիւնները։—«Մշակի» հեռագիրներ։— Յայտարարութիւններ։

ԱՅԴ ԵՆՔ ՍՊԱՍՈՒՄ

Շատերին ձանձրալի է թվում, որ մենք տպում ենք «Մշակի» մէջ վանի սովելոց համար նուիրատուութիւնների բոլոր ցուցակները նուիրատու բոլոր անձանց անուններով ու ազգանուններով, իրանց նուիրած գումարներով, լինի այդ գումարը 100 ռուբլ, թէ 2 կոպէկ։

Բայց, որքան էլ այդ ձանձրալի երևար ընթերցողների համար, մենք անհրաժեշտ ենք համարում այդ տեսակ ճիշդ հաշիւ տալ հասարակութեանը մեր ստացած փողերի մասին։ Այժմեան դարում ամեն բանի մէջ պէտք է լինի ճիշդ հաշիւ և կոնտրոլ։ Թող, երբ նուիրատուութիւնները վերջանան, հասարակութիւնը միջոց ունենայ վերաստուգել մեր տուած հաշիւների ճշդութիւնը, համեմատելով մեր ուղարկած փողի գումարը մեր ստացած գումարների հետ։

Միայն նա իրաւունք ունի պահանջել ուրիշից ճիշդ հաշուապահութիւն, ով որ ինքն ճշդութեամբ պահում է հասարակական գումարների հաշիւները։

Այդ պատճառով մենք մեզ թոյլ ենք տալիս յուսալ որ և Կ. Պոլսի սովելոց ինամող մասնաժողովը նոյնքան ճիշդ հաշիւ կը տայ Ռուսաստանի հայ հասարակութեանը իր ստացած փողերի գործադրութեան մասին։

Նոյնը մենք յոյս ունենք, կանի Էջմիածինը, որ այժմ ձեռք է տուել Թիւրքիայի հայ սովելոց համար փողերի հանգանակութեան։ Մենք սպասում ենք Էջմիածնից, որ նա էլ կը տպագրի իր «Արարատ» ամսագրի մէջ կոպէկ առ կոպէկ յոգուտ սովելոց իր բոլոր հաւաքած գումարները, մեզ պէս տպագրելով և բոլոր նուիրատուների ազգանունները։

Իսկ եթէ Էջմիածնի համար դա անհնարին է անել «Արարատի» մէջ, մանաւանդ որ այդ պարբերական հրատարակութիւնը միայն ամիսը մի անգամ է հրատարակվում և շատ անգամ ուշանում էլ է,—մենք պատրաստ ենք, ընդհանրութեան օգուտը և գործի անյետաձգութիւնը աչքի առաջն ունենալով, առաջարկել Էջմիածնին տպագրել «Մշակի» էջերում հոգևորականներից հաւաքած բոլոր նուէրների ցուցակները, ուրախութեամբ պատրաստ ենք յանձն առնել նոյն իսկ հոգևորականների ձեռքով հաւաքած գումարներն էլ ընդունել և հասցնել ուր հարկն է։

Պասսում ենք Էջմիածնից մեր արած առաջարկութեան պատասխանի։

Հաւատացած ենք որ այդ պատասխանի «Մշակի» խմբագրութեան հետ միասին սպասում է և Ռուսաստանի հայոց հասարակութեան մեծ մասը։

Դ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՆԻ ՄԻ ԽՕՍՔ ԷԺԱՆ ԿՐԵԴԻՏԻ ՄԱՍԻՆ

«Մշակի» վերջին համարներից մինի մէջ Երևանից հաղորդվեցաւ այն լուրը, որ մի պարոն, Մինասեանց անունով վէկսէլների մի գրասենեակ է հիմնել Նորերումս Երևանի մէջ։ Նամակագիրը սաստիկ համակրութեամբ է խօսում այդ նոր հիմնարկութեան մասին և աջողութիւն է ցանկանում պ. Մինասեանցի գործին։ Մանաւանդ թղթակիցը նրանով է հիացած, որ միջին և փոքր կարողութեան տէր մարդիկ, ինչպէս ծառայողները և արհեստաւորները, կարող են պ. Մինասեանցի բիւրօյից իրանց փոխ առած գումարները յեստաձգութեամբ վճարել, այսինքն հատուցանել ամսական կամ շաբաթական վճարներով։

Մենք շատ հեռու ենք մեր պատուելի թղթակցի ուրախութիւնը բաժանելուց պ. Մինասեանցի հիմնարկութեան պատճառով։ Այդ տեսակ հիմնարկութիւնները, ինչպէս մանաւոր անձանց փոխատու բիւրօները, կարող են ժողովրդի տնտեսական բարօրութեան համար երկսայրի զէնքեր լինել։ Եթէ գործը խղճմտանքով տարվի, պ. Մինասեանի գրասենեակը կարող է մեծ օգուտներ տալ ժողովրդին, բայց ուրիշ կողմից այդ էժան և հեշտ վճարելի փոխատութեան ձևը կարող է զայթակղութեան պատճառ դառնալ միջին և մանր կարողութեան տէր մարդիկներին։ Էժան կրեդիտ ձեռքի տակ ունենալով, չափաւոր կարողութեան տէր մարդը, կամ աշխատասէր արհեստաւորը կարող են այն ասպարէզն դրուելով այդ կրեդիտով, որ կուզենան իրանց կարողութենից վեր կրեդիտից օգուտ քաղել, վերջը կը մնան այնպիսի պարտքերի տակ, որ այլ ևս երբէք չեն կարողանայ այդ պարտքերից ազատվելու։

Եւ երկու դիպուածումն էլ, վերջ ի վերջոյ, գուտ շահը կը ստանայ բիւրօյի տէրը, իսկ փոխառութիւն անողը միշտ աղքատ կը մնայ....

Աւելի լաւ չէ՞ր լինի այնպէս անել, որ շահը դարձեալ մնար կրեդիտից օգուտ քաղողներին։ Այդ բանին շատ հեշտ է հասնել. փոխանակ մի մասնաւոր անձն շահվի, թող շահվի կրեդիտին կարօտ անդամների ամբողջ ընկերութիւնը։ Փոխանակ մասնաւոր անձի բիւրօյից օգուտ քաղել, կարելի էր հիմնել մի փոխատու—խնայողական ընկերութիւն։

Այդպէս կրեդիտի մէջ պահանջ ունեցող անձինք մի կողմից նոյնքան էժան գնով կարող էին դրամ փոխ առնել, իսկ միւս կողմից հիմնարկութեան ամբողջ գործունէութեան (օպերացիայի) շահը կը մնար ոչ թէ մի մասնաւոր անձին, այլ կը պատկանէր այդ հիմնարկութեան անդամների ամբողջ ընկերութեանը։

ՆԱՄԱԿ ԱԽԱԼՑԽԱՅԻՑ

12 մարտի

Փետրվարի 14-ին վանայ սովալուկների համար խմբագրութեանդ ուղարկված 371 ռուբլիից յետոյ կրկին իմ ընկերների՝ Օ. Մութաֆեանցի և Ս. Յարբանցի հետ հաւաքեցինք նոյն նպատակի համար եօթանասուն և ութը (78) ռուբլ, որը այժմ ձեզ ուղարկելով, խնդրում եմ հասցնել ուր հարկն է և տպագրել ձեր պատուական թերթի մէջ պատուելի նուիրատուաց անունները։

Խաչակ Մելիք-Հայկազեան 50 ռուբլ, Արսէն Լօմիձէ 4 ռ., Подполк. Прокоповичъ 3 ռ. Майсурадзе 1 ռ., Թագուհի Այվազեանց 5 ռ., Նիկտարիսէ Զիլինկարեանց 1 ռ., Մկրտիչ քահանայ Թաթոյեանց 3 ռ., Յարութիւն Շերիմեանց 1 ռ., Հ. Մանանտեանց 1 ռ., Դ. Սազոյեանց 1 ռ., Յ. Դեղամեանց 5 ռ., Վ. Հէրմիզեանց 2 ռ., Մ. Ալիխանեանց 1 ռ։ Ընդամենը 78 ռուբլ։

Գ. Զաթարաչեան

ՆԱՄԱԿ ԱԽԱԼՔԱԼԱՔԻՑ

Մարտի 8-ին

Մի քանի երիտասարդներ, չբջելով Ախալքալաքում անէ՛ի տուն, հաւաքեցին յոգուտ Վանայ և Ալաշկերտի սովելոց 416 ռ. 75 կ։ Բացի սրանից նոյն նպատակով հաւաքվեցաւ պ. Յ. Վահրամանի տան մէջ 19 ռ։ Ընդամենը 507 ռ. 75 կ։ Ուղարկելով ձեզ, պ. խմբագիր, այդ գումարը խնդրում ուղարկել ուր հարկն է և տպագրել «Մշակի» մէջ հետևեալ նուիրատուների ցուցակը։

Պ. Յ. Վահրամանի տանը բոլոր ստորագրվողները կամեցան մնալ անյայտ և բոլորեքեան ստորագրեցին «Հայ ոմն», իսկ ինէ՛ի տուն չբջելով, եղան հետևեալ նուիրատուութիւններ՝ Անյայտ ոմն 3 ռ., Սարգիս Ղազանչեանց 10 ռ., Յովակիմ Յովհաննէսեանց 15 ռ., Արքունի Երեցփոխեանց 20 ռ., Պիտիկեանց 10 ռ., Տէր-Կիրակոսեանց 10 ռ., Յարութիւն Դիմեանց 2 ռ. Տիգրան Թումանեանց 1 ռ., Բաղդասար Այվազեանց 2 ռ., Սոֆիա Ղարայանեանց 5 ռ., Յակովբ Դարբինեանց 10 ռ., Արէգնազան Վարդանեանց 25 ռ., Աւետիս Մկրտչեան 3 ռ., Ազէքսանդր Աւետիքեանց 3 ռ., Անանա Հազարապետեանց 10 ռ., Եղբայրք Մաղաքեանք 5 ռ., Դաւիթ Քանանեանց 12 ռ., Սարգիս Վարդանեան Յարութիւնեանց 20 ռ., Յովսէփ Շահ-Պարոնեանց 1 ռ., Գասպար Շահ-Պարոնեանց 5 ռ., Գայանէ Շաշ-Պարոնեանց 5 ռ., Յովհաննէս Վտրամեանց 5 ռ., Մեսրոպ Պիտիկեանց 5 ռ., Մատթէոս Մութաֆեանց 2 ռ., Ստեփան Կարապետեանց 2 ռ., Թամամեանց 5 ռ., Խաչատուր Գէորգեան 1 ռ., Հայ ոմն 1 ռ., Ոմն 6 ռ., Գրիգոր Բարսեղեան 1 ռ., Մկրտիչ Մահտեսի Պապինեան 3 ռ., Գրիգոր Սարայտարեան 1 ռ. 50 կ., Գրիգոր Բաղդասարեանց 2 ռ., Ղորխմազ Լորիս-Մելիքեան 2 ռ., Խաչատուր Սոմնեանց 3 ռ., Մարգար Կարապետեան 3 ռ., Առաքել Եղուբեան 3 ռ., Մինաս Շահ-Պարոնեան 1 ռ., Աղանիկ, Շուշրջեան 3 ռ., Յարութիւն Խանդարեան 1 ռ., Մեսրոպ Աբաճեան 1 ռ., Յամբարձում Կրամիկով 25 կ., Յովհաննէս Սուքիասեան 1 ռ., Յաջիբաբ Բարսղեանց 2 ռ., Մելքոն Յակովբեան 2 ռ., Սիմէոն Մութաֆեանց 50 կ., Աղաջան Աւագեան 1 ռ., Ազէքսանդր Զարիչեանց 1 ռ., Յովսէփ Նալբանդեանց 3 ռ., Պապիկ Աթինեանց 2 ռ., Յովհաննէս Մելիքեանց 1 ռ., Աբրահամ Մարաչլեանց 2 ռ., Վարդան Մարգարեանց 1 ռ., Յաջիգուլ Բաղիա-չվիլի 50 կ., Պողոս Մառանջեանց 10 ռ., Փիլիպոս Միրաքեանց և Սարգիս Խաչիկեանց 10 ռ., Վարդան Տէր-Վարդանեան 3 ռ., Մկրտիչ Մատոյեանց 10 ռ.. Յովհաննէս Առաքելեանց 10 ռ., Վարդան Տէր-Վարդանեան 3 ռ., Մկրտիչ Մատոյեանց 10 ռ.. Յովհաննէս Առաքելեանց 5 ռ., Նազարէթ Կարապետեան 50 կ., Յակովբ Մարգարեանց 3 ռ., Արագօվայ բնակիչ Հայրապետ Աղապալեանց 20 ռ., Արագօվայի Կարապետ քահանայ Դաւթեան 3 ռ., Խաչատուր Գրիգորեանց 25 ռ., Յարութիւն Փէչտմալջեանց 6 ռ. Մելքոն Յակովբեան 5 ռ., Յարութիւն Աղասիկեանց 5 ռ., Աղանիկ Զրպետեանց 1 ռ., Սիմէոն Մինասեան 1 ռ., Սարգիս Յարութիւնեան 3 ռ., Աղալար Եղիազարեան 1 ռ., Յակովբ Պիտիկեանց 10 ռ., Կարապետ Յովհաննօղլեանց 1 ռ., Մեսրոպ Թուրոյեանց 1 ռ., Խաչատուր Զլնկարեանց 50 կ., Գրիգոր Ղուկասեանց 1 ռ., Աւետիք Տէր-Թորոսեան 1 ռ.. Դիոնեսիոս Քաջազնունի 6 ռ., Սարգիս Պապոյեանց 1 ռ., Նիկողայոս Մատոյեանց 3 ռ., Կարապետ Մինասեանց 2 ռ., Խաչատուր Նալբանդեանց 1 ռ., Բաղդասար Ինջիկեանց 3 ռ., Դաւիթ Աւետիսեանց 1 ռ., Սարգիս Գրիգորեան 3 ռ., Տիգրան Ստեփոյեանց 3 ռ.. Յակովբ Թէոսով 1 ռ., Մկրտիչ Ստեփոյեանց 1 ռ., Յակովբ Զոմառեանց 1 ռ., Գէորգ Մեծատունեանց 1 ռ. Կարապետ Մեծատունեանց 1 ռ., Կոնստանդին Նալբանդեանց 1 ռ., Յարութիւն Յովհաննէսեան 2 ռ., Միխայէլ Մուրվանով 3 ռ., Մկրտիչ Մելիքեանց 1 ռ., Ստեփան Մուշեղեանց 1 ռ., Պետրոս Նալբանդեանց 3 ռ., Գրիգոր Փէչտմալջեանց 1 ռ։ Մի քանի երիտասարդներից Տօնական Զանջեանցի ձեռամբ 4 ռ., Ստեփան Ալբովեանց 1 ռ.։

Այս նուիրատուութիւններ ժողովող երիտասարդները պարտք են համարում հրապարակաւ առանձին շնորհակալութիւն յայտնել այն անձանց, որոնք մասնակցեցին ստորագրութեան, նամանաւանդ ստորագրվող մեծապատիւ տիկնանց, որոնք մշտ համակրել են և համակրում են ազգօգուտ գործերին, ինչպէս և երեսում է նուիրատուների ցուցակից։ Ստորագրութիւնը չարունակվում է։

Ա. Ալաւերդեանց

ՆԱՄԱԿ ԵՐԵՒԱՆԻՑ

Մարտի 11-ին

Հեռագրով խնդրում եմ տեղոյս վաճառական պ. Յովակիմ Գէորգեանից, որ այժմ Թիֆլիսումն է, յանձնել ձեզ 409 ռուբլ։